

SCENARIUSZ ZAJĘĆ ZINTEGROWANYCH 72

JEZIORA POLSKI

PRZEDMIOT: Edukacja przyrodnicza

Klasa: III szkoła podstawowa

CZAS REALIZACJI: 1 godzina lekcyjna (45 minut).

Zagadnienia:

Kształtowanie wiedzy na temat polskich jezior, pojęcie jeziora, główne jeziora Polski.

METODY I FORMY PRACY:

- Pogadanka, Praca indywidualna, Praca zróżnicowana, Praca z tekstem.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- mapa Polski.

CELE LEKCJI:

Cel ogólny:	Cele szczegółowe:
<ul style="list-style-type: none"> • kształcenie wiedzy o Polsce; • doskonalenie umiejętności posługiwania się mapą; • rozwijanie wiedzy na temat jezior w Polsce; • poznanie najważniejszych jezior w Polsce; • kształcenie aktywności twórczej.	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> • wie, gdzie leży Polska; • potrafi powiedzieć, co to jest jezioro; • potrafi wymienić przynajmniej cztery główne jeziora Polski i pokazać je na mapie Polski; • posługuje się mapą Polski; • wie, gdzie znajdują się jeziora; • wie, w jaki sposób tworzą się jeziora; • jest aktywny na zajęciach.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Wprowadzenie

Czas realizacji: 8 minut

1. Nauczyciel wita się z uczniami.
2. Sprawdzenie pracy domowej.
3. Wprowadzenie do tematu lekcji. Na ostatniej lekcji mówiliśmy o polskich rzekach. Zastanówcie się, czy znacie inne zbiorniki wodne? Uczniowie wymieniają: jeziora, zalewy, baseny, itp. Na dzisiejszej lekcji porozmawiamy o jeziorach.
4. Zapisanie tematu lekcji.

Rozwinięcie

Czas realizacji: 32 minuty

5. Nauczyciel zadaje pytanie uczniom: Jak myślicie, co to są jeziora?
6. Zapisanie definicji jezior w zeszytach.

Jezioro - naturalny śródlądowy zbiornik wodny, którego występowanie uwarunkowane jest istnieniem zagłębienia (misy jeziornej), w którym mogą gromadzić się wody powierzchniowe, oraz zasilaniem przewyższającym straty wody wskutek parowania lub odpływu. Większość jezior występuje na obszarach zajmowanych niegdyś przez lodowiec. Woda z topniejącego lodowca wypełniała doliny i tworzyła jeziora. Powstanie mis jeziornych wiąże się przede wszystkim z procesami geologicznymi. Zasilanie należy natomiast przede wszystkim od warunków klimatycznych. Jezioro różni się od stawu występowaniem strefy afotycznej – światło nie dociera do dna uniemożliwiając tam rozwój roślinności.

7. Nauczyciel opowiada uczniom o jeziorach w Polsce.

Jeziora w Polsce zajmują tylko 1% powierzchni kraju. W sumie istnieje niewiele ponad 9000 jezior o powierzchni powyżej 1 hektara.

Największe skupienie jezior w Polsce występuje na Pojezierzu Pomorskim, nieco mniejsze na Pojezierzu Mazurskim (tu jednak zajmują one największą powierzchnię). Dużo jezior znajduje się również na Pojezierzu Wielkopolskim i na Polesiu Lubelskim. Dla naszego kraju najbardziej charakterystyczne są jeziora powstałe podczas okresu zlodowaceń plejstocénskich.

Główne typy jezior w Polsce:

Jeziora polodowcowe - wypełniają zagłębienia terenu powstałe wskutek działalności lodowców i lądolodów. Występują głównie na pojezierzach i w górach.

Jeziora morenowe - powstałe w wyniku zatabowania wód przez osady moreny czołowej i dennej, np.: Śniardwy (największe w Polsce), Mamry, Niegocin.

Jeziora rynnowe - wypełniające rynny lodowcowe, powstałe na skutek erozyjnej działalności wód płynących pod lodowcem, np.: Miedwie, Jeziorak, Wigry, Gopło, Drawsko, Nidzkie, Hańcza (najgłębsze w Polsce).

Jeziora wytopiskowe (oczka) - powstałe wskutek wytopienia brył martwego lodu zagrzebanego w osadach lodowcowych.

Jeziora cyrkowe - występują w zagłębieniach (cyrkach) powstałych w górach pod lodem firnowym, np.: Wielki Staw, Morskie Oko i Czarny Staw w Tatrach.

Jeziora przybrzeżne - utworzone z dawnych zatok morskich przez ich odcięcie się mierzeją od morza, np.: Łebsko, Jamno, Gardno, Serbsko.

Jeziora deltowe - powstałe w wyniku akumulacyjnej działalności Wisły i Odry w obrębie ich delt, np.: Drużno, Dąbie.

Jeziora krasowe - powstałe na obszarach podlegających procesom krasowym, zwłaszcza na Polesiu Lubelskim.

Starorzecza (jeziora meandrowe) - powstałe częściach dawnych koryt rzek.

Oprócz naturalnych zbiorników wodnych na obszarze Polski występują także **zbiorniki sztuczne** stworzone przez człowieka. Tworzy się je poprzez wybudowanie zapór na rzekach. Mają one znaczenie dla energetyki, turystyki, zaopatrują w wodę, są zbiornikami retencyjnymi i przeciwpowodziowymi, np.: jeziora Włocławskie i Goczałkowickie na Wiśle, Solińskie na Sanie, Zegrzyńskie na Narwi.

8. Nauczyciel prosi uczniów, żeby patrząc na mapę Polski wypisali największe jeziora w Polsce.

Zakończenie

Czas realizacji: 5 minut

8. Podsumowanie wiadomości z lekcji:
  - ❖ O czym mówiliśmy na dzisiejszej lekcji?
  - ❖ Jakie jeziora występują w Polsce?
9. Pożegnanie uczniów.